

Uwagi techniczne

Każda pozycja w indeksie alfabetycznym została uzupełniona o adnotację podającą adres bibliograficzny. Odsyła do tomu i strony, na której znajduje się dany utwór w wydaniu tradycyjnym.

Oprócz współczesnej notacji muzycznej i chorałowej notacji kwadratowej Czytelnik znajdzie w śpiewniku trzeci rodzaj zapisu nutowego. Jest to bazująca na dawnych źródłach notacja schematyczna, mająca na celu naszkicowanie melodii utworu, sugerująca jedynie jego formę i charakter. Zastosowaliśmy ją w przypadku pieśni należących do tradycji ustnej, które ze swej natury wymykają się zapisowi nutowemu, oraz do tej muzyki dawnej, która zanotowana współczesnymi nutami traci swoją specyfikę. W wypadku tych utworów niezbędne będzie odwołanie się do osób dobrze je znających i wykonujących lub przynajmniej do dostępnych nagrań.

W pieśniach tradycyjnych i dawnych staraliśmy się zachować piękno archaicznego języka staropolskiego, zarówno jeśli chodzi o specyficzną jego ortografię, jak i zapomniane dziś słownictwo. Są one często nośnikami znaczeń i afektów, których język współczesny wyrazić nie potrafi. Nie znajdujemy uzasadnienia dla uwspółcześniania tych tekstów, które w naszym przekonaniu zaciera ich pierwotną szlachetność. Nieczytelność staropolskich sformułowań powinna być dla nas zachętą do pracy nad ich zrozumieniem, a nie wyrokiem skazującym na niebyt. Uważny użytkownik w tych wypadkach dostrzeże pewną niespójność stosowanego liternictwa i ortografii – nie jest ona błędem wydawcy, a jedynie obrazem labilności zasad pisowni dawnego języka polskiego.

Podobnie jak w dotychczasowych wydaniach, zastosowaliśmy łuki melizmatyczne, pominęliśmy je jednak w większości utworów dawnych, w których każda zwrotka wymaga często odrębnego podłożenia tekstu. Dodatkowo w utworach dawnych sugerujemy często podwyższenie lub obniżenie dźwięku, stawiając przy nim krzyżyk lub bemol w nawiasie kwadratowym – znaków tych nie ma co prawda w manuskryptach, ale kontekst muzyczny wskazuje na potrzebę ich użycia.

W trosce o dobry kształt muzyki liturgicznej przypominamy o kilku kluczowych zasadach:

- tonację utworu należy dobrać, uwzględniając zarówno możliwości scholi, jak i zgromadzenia liturgicznego;
- odcinki recytatywne należy wykonywać płynnie, by ich śpiewanie było jak najbardziej zbliżone do swobodnego wypowiedzania słów modlitwy;
- służąc śpiewającej wspólnocie, należy bardziej się w nią wsłuchiwać, niż nią kierować i dominować nad nią;
- muzyka liturgiczna jest w dużo większym stopniu modlitwą niż muzyką, stąd jej wykonywanie nie jest muzykowaniem, a modlitwą właśnie;
- oprócz aktywnego uczestnictwa w śpiewie zgromadzenia liturgicznego Kościół przewidział także uczestnictwo polegające na wsłuchiwaniu się w płynące z liturgii treści. Dlatego od czasu do czasu dobrze jest, sięgnąć po wartościowe śpiewy przeznaczone dla zespołu przygotowanych wcześniej śpiewaków i pozwolić zgromadzeniu na modlitwę i osobiste skupienie.